

[Ragnhild Andersen.]

om udeladelse af nationalt uværdige. I denne henseende er jeg enig med ordføreren for venstre, det ærede medlem frk. Helga Pedersen, som gav udtryk for samme opfattelse. Således som § 8 er formuleret, kan jeg ikke se rettere, end at masser af nazister og værnemagere vil kunne få erstatning, når det blot ikke er i direkte forbindelse med tyskerarbejdet, skaden er sket. Den kommunistiske gruppe må holde for, at der i lovforslaget bør indgå en paragraf i lighed med § 65 i erstatningsloven, der klart siger, at personer, som under den tyske besættelse har udvist en nationalt uværdig optræden, og efterladte efter sådanne er afskåret fra at modtage erstatning efter denne lov.

Vi kommer så til fordelingen af den sum, der vil blive til rådighed, når folketinget har ratificeret overenskomsten. Lad os se på, hvilke grupper vi har med at gøre. Vi har for det første de hårdtramte levende, som har mistet førlighed eller helbred, de invaliderede, dem, som er bekendt som invaliderede. Dernæst er der enkerne efter de dræbte og omkomne og børnene. Vi har dem, som tyskerne øvede tortur over for også i danske fængsler og lejre. Men ud over disse, om jeg så må sige, registrerede hårdt ramte har vi tusinder af danske patrioter, de fleste af de 6000 deporterede, især de langvarigt deporterede danske, hvis fysiske og psykiske tilstand er alvorligt nedbrudt af de skader, de har lidt. Det er for de flestes vedkommende folk, der ældes og nedbrydes betydelig hurtigere end andre. I lovforslaget lægges det synspunkt til grund, at invaliderne og enkerne først og fremmest bør have et erstatningsbeløb som en påskønnelse for den tort og de lidelser og afsavn, de har været igennem. Ingen kan vel have indvendinger herimod, heller ikke imod, at man vil afsætte 2 mill. kr. til hjælp i særlige tilfælde.

Tilbage bliver så imidlertid de deporterede, der ifølge lovforslaget skal dele restbeløbet, idet man dog vil give dobbelt beløb for ophold i tyske fængsler og lejre. Med god grund kan man spørge, om det er en rimelig erstatning, der bliver disse mennesker til del, ikke mindst de langvarigt deporterede. De er ikke invalider, vil nogen måske indvende, men det syns-

punkt kan man ikke udelukkende lægge til grund, således som jeg hørte det ærede medlem frk. Helga Pedersen gøre det, idet det ærede medlem sagde, at det ikke var rimeligt, at de, der intet men havde haft af opholdet, skulle sættes på ugeløn. Sådant udtrykte det ærede medlem sig. Nu vil jeg advare imod betegnelsen ugeløn i forbindelse med en ydelse på 75 kr. om ugen for opholdet i tyske koncentrationslejre. Jeg vil tro, at man også inden for den juridiske branche kender til en anderledes ugeløn end det beløb, der her er tale om.

Man kan ikke uden videre sige, at de mennesker, som man ikke kender til i direktoratet for ulykkesforsikring, ikke er invalider. Jeg står her med overlæge Thygesens skrivelse til socialministeriet, som socialministeren uden tvivl har modtaget, og som jeg altså også har fået lov at stifte bekendtskab med. Jeg må forstå af det ærede medlem frk. Helga Pedersens udtalelse, at man ikke i udvalget angående overenskomsten har haft kendskab til denne redegørelse fra overlæge Thygesen. Jeg skal derfor tillade mig at bruge lidt tid til at citere et afsnit deraf, hvis jeg må få den højtærede formands tilladelse. Overlæge Thygesen nævner i denne redegørelse, at kun et mindretal af de 6000 tidligere deporterede har haft sag i ulykkesforsikringsdirektoratet ifølge afsnit 1 i lov om erstatning til besættelsestidens ofre; det vil altså sige, at de ikke er, om jeg så må sige, registrerede. Derefter siger han:

„Samtidig kan man uden betænkelighed og solidt erfaringsbegrundet udtale, at hovedparten af de tidligere deporterede er helbredsskadede. Til trods herfor holder denne hovedpart sig nogenlunde erhvervsdygtig, men for de flestes vedkommende på en måde, så arbejdsdagen beslæglægger deres kapacitet og med en tilsvarende forringet livsudfoldelse uden for arbejdstiden til følge. Dette forhold belaster mange familier og har bibragt mange tidligere fanger en vis mindreværdsfølelse og skadet deres position inden for den nærmeste familie. For mange har arbejdsindsatsen formet sig som en hutlen sig frem gennem perioder med fuld arbejdsindsats, afvekslende med delvis arbejdsindsats og fuldstændig arbejdsudygtighed. Ved en undersøgelse i